

लालभाडी गाउँपालिकाको प्रथम गाउँ सभामा गाउँपालिका उपाध्यक्ष श्री सत्य देवी महारा ज्यू द्वारा प्रस्तुत आ.व. २०७४/०७५ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम :-

प्रथम गाउँ सभाका सभाध्यक्ष ज्यू तथा उपस्थित सदस्यज्यूहरु,

जनताको अमूल्य मत पाई लोकतान्त्रिक अभ्यास मार्फत प्रतिनिधि चुनिनु भई आउनु भएका सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि सबैमा हार्दिक बधाई तथा सफल कार्यकालको शुभकामना व्यक्त गर्न चाहन्छु । साथै यस सभा मार्फत नगरवासी सबैलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु ।

यस गरिमामय लालभाडी गाउँपालिकाको गा.पा. उपाध्यक्षको हैसियतले लालभाडी गाउँपालिकाको आ.व. २०७४/०७५ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउदा म अत्यन्त हर्षित भएकी छु ।

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको माध्यमद्वारा दिगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको आकांक्षा पूरा गर्न नेपालको संविधान जारी भई कार्यान्वायनको चरणमा छ । संविधानको मर्म अनुरूप राज्यको पुनसंरचना भई साविकका स्थानीय निकायहरु स्थानीय तहमा परिणत भइसकेका छन् । करीब बीस वर्षपछि नयाँ संरचनामा स्थानीय निर्वाचन सम्पन्न भएको छ । संघीय संरचना अनुसारको जनताको नजिकको सरकार अर्थात् स्थानीय सरकारको रूपमा हामी वामे सदैछौ ।

नेपालको संविधानले स्थानीय तहको लागि बाइस प्रकारका एकल अधिकार र पन्ध्र प्रकारका सभा अधिकारका सूची निर्धारण गरेको छ । निर्धारित सूचीको अधीनमा रही स्थानीय तहले कानून बनाई सोको कार्यान्वायन मार्फत स्थानीयस्तरमा विकास र समृद्धिको बाटो तय गर्नु प्रत्येक स्थानीय तहको साभा कार्यभार बनेको छ । स्थानीय तहमा अधिकार र जिम्मेवारी मात्र नभई श्रोत साधन र जनशक्ति समेत हस्तान्तरण भई स्थानीय सरकारको कार्यक्षमता र कार्यसम्पादनस्तर अभिवृद्धि गर्ने प्रक्रिया शुरु भइसकेको छ । स्थानीय तह शासन संचालन ऐन निर्माण नहुँदा सम्म जनप्रतिनिधिलाई काम गर्न अन्यौलताको अवस्था विद्यमान हुँदाहुँदै पनि केन्द्रबाट प्राप्त मार्गदर्शन कानून मार्फत् समस्या र चुनौतीहरु पार लगाउँदै लालभाडी गाउँपालिकाको प्रथम नगरसभामा आ.व. २०७४/०७५ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न लागेको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आ.व. २०७४/०७५ मा यस गा.पा. क्षेत्रको विकासका लागि अवलम्बन गरिने नीति तथा कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु ।

१. मूलभुत नीतिहरु :-

- स्थानीय तहको लागि संविधानले व्यवस्था गरेका अधिकारका सूची अन्तर्गत रही आवश्यक कानून बनाउने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- योजना छनौट गर्दा वस्ती स्तरबाटै सहभागितामुलक पद्धति द्वारा सबैलाई सरिक गराई योजना छनौट गर्ने र वडा समिति वाट प्राथमिकीकरण गरि योजना छनौट गर्ने नीति लिईएको छ ।
- योजना कार्यान्वयन गर्दा बढि भन्दा बढि योजनाहरु उपभोक्ता समिति द्वारा नै कार्यान्वयन गर्ने नीति लिईएको छ ।
- स्थानीय आवश्यकता पहिचान गरी सोका लागि श्रोत साधन जुटाई बढि भन्दा बढि आवश्यकताको परिपुर्ति गर्ने जिम्मेवारी हामीमा आईपरेको छ जस अनुसार वस्ती स्तर वाटै आएका योजनाहरु विषयगत क्षेत्र हुदै बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति वाट वाडफाड गर्ने नीति लिईएको छ ।

- महिला, बालबालिका, दलित, अपांग आदि विशेष लक्षित वर्ग लाई विकासको मुल धारमा ल्याई ती समुदायलाई विकासमा सहभागि गराउने नीति लिइने छ ।
- गाउँपालिकाको आन्तरिक आम्दानी बढाउने र परिचालन गर्ने काम का लागि गाउँपालिकाका कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि गरिने छ ।
- नवनिर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्नका लागि कार्य गरिने छ ।
- वडा कार्यालयमा काम गर्ने कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्नका लागि कार्य गरिने छ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका सरकारी पर्ति जग्गाको अभिलेख लिई त्यसको संरक्षण सम्बर्धन गरिने छ ।
- गाउँ क्षेत्रमा रहेका व्यवसायीहरूको अभिलेख राखि तिनीहरू लाई करको दायरामा ल्याईने छ ।
- कर शिक्षा अभियान लाई घर दैलोमा पुऱ्याउने कामका लागि वडा समिति, सामाजिक परिचालक एवं सरोकारवाला लाई परिचालन गरिने छ ।
- करका दरहरू लाई केहि संसोधन गरी लागु गरिने छ ।
- वातावरण मैत्री स्थानीय शासन को नीति लिईने छ ।
- दीर्घकालिन पुर्वाधारका संरचना निर्माण गर्न सम्बन्धित निकाय संग पहल गरिने छ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रका विभिन्न टोल, बजार, सामुदायिक संस्था आदिहरू बाट आएको सौर्य सडक वत्तीको माग लाई वडा स्तरवाटै सम्बोधन गर्ने गरि रकम विनियोजन गर्ने नीति लिइएको छ ।
- क्रमागत योजनाहरू लाई प्राथमिकता दिई रकम विनियोजन गर्ने नीति लिइएको छ ।
- उत्कृष्ट काम गर्ने कर्मचारी, उपभोक्ता समिति, गैह्र सरकारी संस्था लाई पुरस्कृत गरिने नीति लिइएको छ ।
- शिक्षा, स्वास्थ्य, यातायात, कृषि, उद्योग आदि क्षेत्र संग गाउँपालिकाको हित अनुकूल सार्वजनीक निजि साभेदारी (PPP) मा काम गरिने नीति लिइएको छ ।
- विभिन्न कोषहरूको कार्यविधि बनाई लागु गरिने नीति लिइएको छ ।
- योजना संचालन गर्दा वातावरण मैत्री नीति लिइएको छ । बालश्रमको दरुपयोग नहुने गरी योजना संचालन गर्ने भनी सम्भौता गरी कार्य गरिने नीति लिइएको छ ।
- जनता लाई प्रत्यक्ष फाईदा हुने, तत्काल प्रतिफल मिल्ने, रोजगारी को अवसर सृजना हुने खालका योजना लाई प्राथमिकता दिईने छ ।
- बालमैत्री स्थानीय शासन (CFLG), वातावरण मैत्री स्थानीय शासन (EFLG) ले निर्धारण गरेका उद्देश्य हासिल गर्न तदारुकता का साथ काम गरिने छ ।
- गा.पा. भित्रका धार्मिक, सांस्कृतिक सम्पदाहरूको संरक्षण, सम्बर्द्धन गर्ने एवं विभिन्न जातजातिहरूको धर्म, संस्कृतीको संरक्षण, सम्बर्द्धन गर्ने, धार्मिक पर्यटन लाई बढावा दिने नीति लिइएको छ ।
- लक्षित वर्गका कार्यक्रम संचालन गर्दा वढि भन्दा वढि लक्षित वर्ग नै लाभन्वित हुने गरी कार्यक्रम संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- दोदा नदीमा पक्की पुल निर्माण गर्न ठेक्का भैसकेकोले उक्त कामलाई यथासिघ्र गर्न सम्बन्धित निकायमा अनुरोध गरिने छ ।
- यस लालभाडी गाउँपालिकाको वडाहरूमा जंगली हात्तीहरू वाट घर भत्काउने, अन्नवाली नोक्सानी गर्ने कार्य प्राय भईरहेको एवं जंगली जनावरको आक्रमण वाट मानवीय क्षति समेत भएको र अझ पनि हुन सक्ने सम्भावना भएकोले सोको रोकथामका लागि सुरक्षाको व्यवस्था, राहत एवं क्षतिपुर्ती र दिर्घकालिन समाधान को लागि सम्बन्धित निकायमा अनुरोध गरिने नीति लिइनेछ ।
- बाढीपिडित तथा सुकुम्वासीहरूको उचित वसोवास, राहत एवं क्षतिपुर्ती र दिर्घकालिन समस्या समाधानको लागी सम्बन्धित निकायमा अनुरोध गरिने नीति लिइनेछ ।

२ अन्य नीतिहरू :-

- वडा कार्यालयलाई सेवा प्रवाहको केन्द्रको रूपमा विकसित गरिनेछ ।
- सेवाग्राहीका गुनासा तथा उजुरीलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी सम्बोधन गरिनेछ ।
- सेवा प्रवाहलाई सूचना तथा संचार प्रविधिसँग आवद्ध गरिदै लगिनेछ ।
- कर्मचारीको मनोबल उच्च राख्दै कामप्रति पूर्ण जिम्मेवार र जवाफदेही हुने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- विषयगत शाखाका कार्यक्रम कार्यान्वायनमा प्रभावकारीता ल्याउन आवश्यक पहल गरिने छ ।
- विकास आयोजना तर्जुमा, कार्यान्वायन र लाभ बाँडफाँडमा अत्यधिक जनसहभागिता जुटाइने छ ।
- गाउँपालिकाबाट सञ्चालित ठूला तथा साना विकास आयोजना तथा कार्यक्रमलाई नतिजामा आधारित बनाउन सघन अनुगमन कार्यको थालनी गरिने छ ।
- हरेक वडामा एक नमुना योजना छनोट गरी प्राथमिकताका साथ कार्यान्वायन गर्ने परिपाटीको थालनी गरिने छ ।
- सामाजिक परिचालन मार्फत लक्षित वर्गको सशक्तिकरण, उत्थान र विकासलाई जोड दिइनेछ ।
- लक्षित वर्गको माग सम्बोधन हुने गरी विकास आयोजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- युवालाई सधैं सक्रिय र उर्जाशील राखी कुलत, दुर्व्यसन र सामाजिक कुरीति विरोधी अभियानमा परिचालन गरिनेछ ।
- फोहोरमैला व्यवस्थापन र वातावरणीय सरसफाइ कार्यलाई कामकाजी प्रकृतिबाट नतिजामूलक कार्य तर्फ रूपान्तरण गरिने छ ।
- विकास प्रशासनमा सुशासन प्रवर्द्धनका लागि सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परीक्षण तथा सामाजिक परिक्षण जस्ता औजारको प्रयोग गरिने छ ।
- कार्यालय सञ्चालनमा मितव्ययिता अपनाइने छ ।
- गाउँको समग्र विकासको लागि एकिकृत आवधिक योजना तर्जुमा गरी प्राथमिकताका क्षेत्रमा लगानी वृद्धि गरिनेछ ।
- सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण, संबर्द्धन र विकास गर्ने नीति लिइने छ ।
- गाउँको आर्थिक सामाजिक विकास र समृद्धिको लागि नगरस्तरीय राजनैतिक दल, करदाता, समाजसेवी, बुद्धिजीवि, नागरिक समाज लगायत सम्पूर्ण नगरबासीको सल्लाह र सुझाव लिइनेछ ।
- बस्तु तथा सेवा खरिद गर्दा स्थानीय स्तरमा उपलब्ध बस्तु तथा सेवालाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

३. कृषि, वन, वातावरण, तथा सरसफाई :

- विषादियुक्त कृषि उत्पादनलाई निरुत्साहित गर्दै आर्गनिक व्यवसायिक कृषि प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ ।
- खाली जग्गामा खेती गर्नुपर्ने वा वृक्षारोपण गर्नुपर्ने व्यवस्था कार्यान्वायनमा जोड दिइनेछ ।
- बगर खेतीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- मठ, मन्दिर, लगायतका धार्मिक तथा आध्यात्मिक क्षेत्र वरपर धार्मिक महत्वका रुख विरुवा लगाउन प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- गाउँ क्षेत्र भित्र रहेको वन संरक्षण, वनक्षेत्रसँग सम्बन्धित आयआर्जनका कृयाकलाप सञ्चालन गर्न तथा सडक वरपर वृक्षारोपण गर्न जिल्ला वन कार्यालयसँग आवश्यक सहकार्य गरिनेछ ।
- सहकारी खेति प्रणालीलाई प्राथमिकता दिइने छ ।
- मासुपसलको सुदृढिकरण एवं नियमित अनुगमन गरिने छ ।

४. सामाजिक क्षेत्र विकास:

- विद्यालयमा शत प्रतिशत विद्यार्थी भर्ना तथा साक्षरता घोषणा कार्यक्रममा जोड दिइनेछ ।

- कक्षा १ देखि नै अंग्रेजी माध्यमद्वारा अध्यापन गर्नका लागि सम्बन्धीत निकायमा अनुरोध गरिनेछ ।
- समुदायस्तरमा सञ्चालित स्वास्थ्य संस्थाहरुको व्यवस्थापन र सेवा प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ ।
- कुपोषणको कारण शारिरीक तथा मानसिक विकासमा कठिनाई हुने हुँदा कुपोषण तथा न्यून पोषणको समस्या समाधान गर्न उचित पहल गरिनेछ ।
- टोल विकास संस्था गठन गरी आयआर्जन वृद्धि एवं क्षमता विकास मार्फत योजना तर्जुमा प्रक्रियामा सक्रिय रूपमा सहभागि गराइनेछ ।
- गाउँपालिकाको सामाजिक विकास शाखा अन्तर्गत **NGO Desk** स्थापना गरी क्रियाशील बनाइनेछ । नगरक्षेत्रको दिगो विकास गर्न सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्था, विकास साझेदार निकाय र निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गरिने छ ।

५. लक्षित वर्ग विकास कार्यक्रम :

- लक्षित समूह विकास कार्यक्रमलाई प्राथमिकतामा राखी प्रभावकारी कार्यान्वयनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- महिला, आदिवासी जनजाती, दलित लगायत अन्य आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछि परेका वर्ग समुदायको माग बमोजिम छनोट भएका विकास आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा उनीहरुलाई नै सहभागिता गराइने छ ।
- बालबालिकाको जन्मदर्ता लगायत अन्य व्यक्तिगत घटना दर्ता कार्यलाई **Online** प्रविधिको माध्यमबाट सञ्चालन गरी तथा अन्य बालमैत्री सूचकको लक्ष्य हासिल गरी वडालाई बालमैत्री वडा घोषणा गरी समग्र नगरपालिकालाई बालमैत्री नगरपालिका घोषणा गर्ने आधार तयार गरिने छ ।
- विद्यालय व्यवस्थापन समिति र स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिहरुमा आमन्त्रीत सदस्यको रूपमा बाल क्लवको सदस्यहरुलाई राखी बालबालिकाको निर्णय प्रक्रियामा अर्थपूर्ण सहभागीताका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- लागु औषधी दुर्व्यसन सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

६. संगठन तथा प्रशासन :

- गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीको कार्यविवरण परिमार्जन गरी कार्य विवरण तथा मूल्यांकन सूचकको आधारमा वार्षिक रूपमा उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गर्ने कर्मचारीलाई नगद सहित पुरस्कृत गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- अटेरी, अनुशासनहीन र लापरवाहीपूर्वक कार्यसम्पादन गर्ने कर्मचारीलाई कडाइका साथ कानून बमोजिम दण्डित गरिनेछ ।
- कर्मचारीको समयानुकूल आधुनिक प्रविधिमा दक्षता अभिवृद्धि गर्न र सकारात्मक सोचको विकास गर्न विभिन्न तालिमहरु प्रदान गरिनेछ ।
- कार्यालयको अभिलेख व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- नगदमा आधारित लेखा प्रणालीलाई क्रमशः प्रोद्भावी लेखा प्रणालीमा रुपान्तरण गर्दै लगिनेछ ।
- गाउँपालिकाका एवं विषयगत कार्यालयबाट हस्तान्तरण भै आएका भौतिक तथा अभौतिक सम्पत्तिको अभिलेख अद्यावधिक गरिने छ, सामान्य मर्मत संभार गरी सञ्चालनमा आउन सक्ने उपकरण तथा सामग्रीको मर्मत गरी चालु अवस्थामा राखिने छ भने काम नलाग्ने सामग्री नियमानुसार लिलाम विक्रि गरिनेछ ।

- कार्यालयका हरेक शाखाहरूलाई उपलब्ध स्रोत साधनका आधारमा व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।

७. राजश्व सुदृढीकरण :

- गाउँको राजश्वका सम्भावनाको खोजी तथा पहिचान गरी स्थानीय स्तरमा उपलब्ध स्रोत साधनको उच्चतम प्रयोगमार्फत नगरको समृद्धीको लागि राजश्व सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
- कम्प्युटर सफ्टवेयरको प्रयोग बाट राजश्व चुहावटलाई नियन्त्रण गरिनेछ ।
- सविधान र प्रचलित कानून बमोजिम स्थानीय तहले संकलन गर्ने करका क्षेत्र पहिचान गरी करको दायरा वृद्धि गर्दै लगिनेछ ।

८. युवा, खेलकुद र पर्यटन :

- गाउँक्षेत्र भित्र रहेका खेलमैदानहरूलाई स्तरोन्नती गर्ने र मिनि कर्भर्डहल को निर्माणको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- खेलकुद क्षेत्रका अन्य पूर्वाधार विकासका लागि समन्वयनकारी भूमिका निर्वाह गरिनेछ ।
- युवालाई कला, संस्कृतिको जगेर्ना तथा साहित्य रचनामा आकर्षित गर्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- गाउँक्षेत्र भित्र रहेका ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक एवं प्राकृतिक महत्वका सम्पदाहरूको संरक्षण, विकास र प्रचारप्रसार गरी पर्यटन प्रवाहलाई वृद्धि गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- गाउँ स्तरीय खेलकुद विकास समिति गठन गर्न पहल गरिनेछ ।

९. उद्योग तथा रोजगारी :

- कृषि, पशु, सहकारी जस्ता आर्थिक विकासका सम्भाव्य क्षेत्रमा लगानी बढाउदै जाने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- सहकारी तथा सामुदायिक संस्थाको अग्रसरतामा घरेलु तथा साना उद्योगको विकास र परम्परागत पेशाको व्यवसायिकता मार्फत स्वरोजगार प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ ।
- वडाबाट माग भइ आएका आयमूलक कार्यक्रमको कार्यान्वायनलाई नतिजामा आधारित बनाउन अनुगमन कार्यलाई तिव्र पारिनेछ ।
- गाउँ उद्योग वाणिज्य संघ गठन गर्न पहल गरिनेछ ।

अन्तमा यस गाउँपालिकाको विकास र समृद्धिका लागि अख्तियार गरेको प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सम्वद्ध सबै पक्षहरूको साथ, सहयोग, सुभावा, सल्लाह र सहभागिताको हार्दिक अपेक्षा गर्दै सभाध्यक्ष ज्यूको अनुमतिले आ.व. ०७४/०७५ को यो नीति तथा कार्यक्रम स्वीकृतीका लागि टेबुल गर्न अनुरोध गर्दछु ।

धन्यवाद ।